

Козловська Людмила Володимирівна

Українсько-китайські відносини: відтінок української міграції та війни 2022–2025 рр. в умовах агресії рф та глобального розвитку

УДК 323.21

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2025-2.32>

Козловська Людмила Володимирівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних наук і права
Державного закладу
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»
вул. Старопортофранківська, 26,
Одеса, Україна
ORCID: 0000-0003-2635-7916

В статті розглядаються українсько-китайські відносини, їх вплив на політичні та соціально-економічні процеси Китаю в умовах агресії рф в Україні 2022–2025 рр. та виокремлюється відтінок української міграції в цих подіях. Китай визначається як гегемон, який прагне зайняти ведуче місце в глобалізаційному політичному та соціально-економічному процесі, в якому намагається дотримуватись принципу не втручання у внутрішні справи країн – партнерів та поваги суверенітету і територіальної цілісності усіх країн. Зосереджується увага на специфіці і особливостях політичних та соціально-економічних процесів, пов'язаних з обставинами, викликаними вимушеністю знаходження на території Китаю мігрантів-біженців від війни 2022–2025 рр. з України в умовах агресії рф. Висвітлюються українсько-китайські відносини останніх років з огляду на агресію рф в Україні, притоку мігрантів-біженців від війни в Україні до КНР та інтенсивність політичних і соціально-економічних процесів. В цих процесах Китай характеризується як континентальний гігант, що проводить гнучку політику, вдало поєднує «жорстку» та «м'яку» сили. Розкривається на загал «китайська мрія» з проєктом «Один пояс, один шлях» та сучасна зовнішня політика КНР під керівництвом Сі Цзіньпіна, її реакція на російсько-українську війну, що криють певні протиріччя у відносинах КНР і України та КНР і світового співтовариства, яке підтримує Україну в боротьбі проти агресії рф. Китай пропонує «утриматися від перетікання кризи» на світову економіку та не зловживати односторонніми санкціями, які обмежують діяльність бізнесу і закликає збільшувати співпрацю в усіх галузях економіки, а також захисту критично важливих об'єктів інфраструктури України, враховуючи те, що суверенітет і територіальна цілісність усіх країн мають поважатися. Зазначається, що Пекін заявив про наміри надати кредитні та інвестиційні ресурси на реалізацію проєктів у сфері енергетики, інфраструктури, сільського господарства та іпотечного кредитування. Пропозиція не була підтримана урядом України під тиском США і фінансові ресурси не були використані – можливість залучення запропонованих коштів залишається актуальною і Китай готовий розглянути проєкти щодо їх використання з боку України з метою закінчення війни та післявоєнного відновлення знищених територій України.

Ключові слова: українсько-китайські відносини, ініціатива «Один пояс, один шлях», міграція, мігранти-біженці від війни, агресія рф в Україні, глобальний розвиток, суверенітет, територіальна цілісність, влада, держава, політичний процес.

Вступ. Світові глобалізаційні процеси сучасності криють в своїй основі взаємовідносини головних акторів міжнародної політичної діяльності – ведучі країни світу: США, Великобританію, Китай та ін. Розглядаючи глобалізаційні політичні процеси сучасності назагал, доцільно зупинитись на політичних та соціально-економічних процесах Китаю, відтинку української міграції в них в умовах агресії рф 2022–2025 рр. та українсько-китайських відносинах, чим визначається **актуальність** публікації. Мігранти-біженці від війни в Україні, які перетнули кордон КНР у 2022–2025 рр., стали **об'єктом** нашого наукового пошуку. **Предмет** дослідження склали закономірності впливу мігрантів-біженців від війни в Україні 2022–2025 рр. (і самої агресії рф в Україні) на політичні та соціально-економічні процеси Китаю і українсько-китайські відносини в умовах глобального розвитку. Невелика кількість мігрантів-біженців від війни в Україні (і сам факт агресії рф в Україні) робить свій певний вплив на політичні та соціально-економічні процеси Китаю – дослідження такого впливу склало **мету** наукового пошуку. **Завдання** дослідження – відслідкувати наслідки впливу мігрантів-біженців від війни в Укра-

їні (та самої війни в результаті агресії рф в Україну 2022–2025 рр.) на політичні та соціально-економічні процеси Китаю в умовах глобального розвитку, які приносять КНР певні бонуси і здобутки, з однієї сторони, і тримають економічний курс Піднебесної в стані постійної трансформації і необхідності підстроюватись під обставини, спричинені агресією рф в Україні, що впливають на все світове співтовариство та українсько-китайські відносини [19, с. 110]. Для досягнення поставленої мети були використані загальнонаукові **методи** дослідження, що ґрунтуються на принципі єдності теорії та практики. Для дослідження розвитку співробітництва України та Китаю в умовах агресії рф в Україні був використаний історико-логічний метод. За допомогою кабінетного методу дослідження інформації було визначено перспективи співпраці України з Китаєм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічним аспектам вивчення питань міграції в умовах агресії рф в Україні присвячені наукові роботи Ковальської Л., Лібанової Є., Малиновської О. та ін. [8; 11; 12]. Дослідження становлення та розвитку співробітництва України та Китаю, питань політичного і соціально-економіч-

ного розвитку Китаю в умовах агресії рф в Україну висвітлюють Бакланова Н., Бульбенюк С., Мателешко Ю. та ін. [1; 4; 13]. Ці та інші роботи сучасних науковців – праці, опубліковані українськими авторами протягом останніх років щодо співробітництва України та Китаю, питань політичного і соціально-економічного розвитку Китаю в умовах агресії рф в Україну склали **джерелознавчу базу** дослідження.

Виклад основного матеріалу. Біполярність світу, яка існувала до 1991 року і поділяла світ на 2 табори (капіталістичний та соціалістичний), рухнула. В тих умовах одна з країн – Китайська Народна Республіка, залишаючись соціалістичною, змогла увірватись в жорстокий капіталістичний вир подій і набрала такого стрімкого зросту, про який могли тільки мріяти основні конкуренти світу капіталізму. Настав період багатополарності в політичних процесах сучасності. Китай в цих процесах посідає одне з ведучих місць. В умовах війни в Україні в наслідок агресії рф, частина українців була вимушена мігрувати до приймаючих країн ЄС, США, Китаю та інших країн світу з метою врятування свого життя. Різні ракурси української міграції були досліджені в попередні роки та частково висвітлені в статті «Мігранти в міжнародних відносинах: практика соціального розвитку в Україні та країнах ЄС, що приймають мігрантів, у світлі перебігу та наслідків російської агресії», тому немає необхідності ще раз на ньому зупинятись. В цьому дослідженні ми більше зупинимось на теоретичних положеннях української міграції до Китаю, визначимо відтінок впливу української міграції та війни в Україні 2022–2025 рр. в умовах агресії рф на Китай як визначного гравця в міжнародній системі сучасного глобального розвитку [20, с. 244–261]. Створивши міцну основу економіки завдяки новітнім технологіям і ефективним методам економічного управління, Китайська Народна Республіка встановила в середині країни політичну стабільність, яка стала основою керованих політичних та соціально-економічних процесів. В цьому ракурсі геополітична мета КНР – світова гегемонія та намагання зайняти перше місце в глобалізаційному рейтингу впливу на політичні та соціально-економічні процеси сучасності у всьому світі. Китай багатократно заявляв, що не прагне гегемонії та намагатиметься уникати військових конфліктів [21]. На шляху до цієї мети КНР веде політичну гру, в якій хоче займати ведучі позиції і отримати кінцеву перемогу [2, с. 131]. В основі зазначених процесів лежить головний принцип міжнародної політики КНР – не втручання у внутрішні справи країн-партнерів та повага суверенітету і територіальної цілісності усіх країн [4, с. 48]. Саме ці положення дали можливість українському уряду та політичній еліті від імені українського народу звернутись до народу Китаю за допомогою в годину лихоліття 24 лютого

2022 року, коли розпочалась агресія рф в Україну: «Ми розраховуємо на підтримку Китаю в досягненні тривалого припинення вогню, припинення невинуватної війни та вирішення драматичної гуманітарної кризи, яку вона спричинила» [9, с. 208]. Мудра відповідь КНР відображала чітку політичну позицію співчуття і невтручання: «Китай дуже шкодує, що ситуація в Україні дійшла до того стану, де вона зараз. Позиція Китаю щодо українського питання послідовна та чітка. Китай завжди стоїть на боці миру та робить свої висновки незалежно, враховуючи особливості кожного питання» [13, с. 160]. В цьому напрямку здійснювалась і допомога мігрантам-біженцям від війни в Україні, які намагались врятувати своє життя шляхом переїзду до Китаю. Потрапити до Піднебесної мігранти-біженці від війни в Україні могли, лише придбавши міжнародну візу в Польщі чи інших країнах ЄС, так як в'їзд до країни відбувався на підставі візи відповідного виду. Після в'їзду українські мігранти-біженці від війни зверталися до Агентства ООН у справах біженців (UNHCR) у Пекіні, щоб отримати необхідну підтримку і допомогу. Їх кількість не постійна: 50–100 тис. українців. Це пов'язано з термінами перебування на території Китаю відповідно виду візи (30, 90, 180 днів та ін.) [11, с. 53]. Специфіка і особливості послідовності політичних та соціально-економічних подій, пов'язаних певними обставинами, викликаними вимушеністю знаходження на території Китаю мігрантів-біженців від війни з України, вплинули на сприйняття цих процесів народом КНР. Процес двоєдиний і криє бачення подій самим Китаєм, з однієї сторони, і мігрантами-біженцями від війни в Україні – як частини світового і європейського співтовариства – з іншої. В ході роботи над публікацією виникала необхідність звернутись до матеріалів аналітичних та соціально-політичних досліджень Центру Разумкова, певних статистичних та інтернет-ресурсів – за допомогою обробки цих матеріалів з'явилась можливість зосередитись на аналізі українсько-китайських відносин останніх років з огляду на агресію рф в Україні, притоку мігрантів-біженців від війни в Україні до КНР та високу інтенсивність політичних і соціально-економічних процесів глобалістики, які спостерігаються сьогодні. На дипломатичному рівні Україна намагається узгодити свої прагнення до зупинення агресії рф на своїй території. Вона веде перемовини з Китаєм в питаннях війни і миру, клімату, новітніх технологій, штучного інтелекту і пов'язаних з цим питаннях глобальної безпеки та ін. Позитивні домовленості в цьому напрямку сприяють подальшому привабливому глобальному розвитку світового співіснування, так як спільні проекти в результаті будуть сприяти покращенню політичних та соціально-економічних процесів України і Китаю [18, с. 9]. Враховуючи ракурс дослідження, свідомо не розглядалися політичні та соціально-

економічні процеси Китаю в напрямку його відносин з агресором РФ та його союзниками. Цікавила КНР як країна з найбільшою чисельністю населення серед держав світу – понад 1 мільярд 408 мільйонів осіб станом на 01.01.2025 р., за даними Національного статистичного бюро (NBS). До того ж економіка Піднебесної – друга після США економіка світу. Китай як континентальний гігант проводить гнучку політику, вдало поєднує «жорстку» та «м'яку» сили, інвестує в свою економіку щорічно близько 10 млрд дол. США [5, с. 24]. У 2021 році Китай посів 8 місце серед країн з найбільш розвинутою демократією. КНР нині є не лише другою економікою світу та країною з найбільшим демографічним ресурсом, а й одним із ключових геополітичних гравців у світі з політичною експансією [10, с. 46]. Загальний огляд політичних та соціально-економічних процесів Китаю носить багатовіковий характер не втручання в справи інших учасників цих процесів, відповідно до основних принципів і теоретичних положень конфуціанства не роби відносно оточуючих того, чого не бажаєш собі і не намагайся вирішити чужі питання, поки не вирішив свої [16, с. 341]. Це підтверджує і напрямок політики лідера Китаю Сі Цзіньпіна, який стверджує, що «Жодна країна не може самостійно вирішувати численні проблеми, що стоять перед людством. Жодна країна не може дозволити собі йти в самоізоляцію» [21]. Доктрина «китайської мрії» та сучасна зовнішня політика КНР під керівництвом Сі Цзіньпіна, зокрема її реакція на російсько-українську війну, криють певні протиріччя у відносинах КНР і України та КНР і світового співтовариства, яке підтримує Україну в боротьбі проти агресії РФ. Положення виступів Сі Цзіньпіна у 2023 році відносно того, що США та Китай «повинні та зобов'язані» досягти мирного співіснування, підтримують загальний напрямок китайської політики не лише в сутокитайському внутрішньому та зовнішньому ракурсі, але й з огляду на агресію РФ в Україні. Не протирічить цим положенням і намагання Китаю допомогти українським біженцям від війни з РФ, які прибувають до КНР за гуманітарними візами типу «Т», отриманими в Польщі чи інших країнах ЄС, терміном від 3 до 30 днів (при певних умовах та потребах – 90–180 днів і більше). Цим пояснюється не велика і не постійна чисельність біженців від війни в Україні на території Китаю. Вона складає 50–100 тис. українців з початку березня 2022 року і станом на 01.01.2025 року. Українська діаспора в Китаї теж не велика [17, с. 259]. Основну допомогу надають біженцям від війни з України співробітники Агентства ООН у справах біженців (UNHCR) у Пекіні. Тобто, КНР не проти приїзду біженців від війни в Україні на свою територію, але в рамках туристичних та інших бізнес-програм, які сприяють зміцненню економіки Китаю. До світових угод щодо біженства в умовах війни КНР не долучалась і при-

тримується в цьому ракурсі своїх позицій. Щодо позицій Китаю у відношенні агресії РФ в Україні, влада КНР обережно коментує війну: з одного боку – не підтримала РФ, коли ООН голосувала за резолюцію із засудженням вторгнення в Україну, а з іншого – не стала виступати проти вторгнення. Для вирішення цього гострого питання Китай пропонує три принципи щодо війни в Україні: жодного розширення поля бою (а краще припинення вогню з двох сторін), початок діалогу та стримування впливу війни на світову економіку [13, с. 158]. Китай радить відмовитись від менталітету холодної війни, що передбачає зменшення, а краще – припинення, постачання зброї до зони бойових дій на території України від США та країн ЄС. КНР розуміє, що усе більше і більше країн Глобального Півдня об'єднуються, щоб «створити атмосферу та умови» мирного врегулювання війни РФ в Україні. КНР не хоче бути осторонь, але і приєднуватись до них не поспішає – в ракурсі загальної лінії зовнішньополітичної діяльності, зорієнтованої на самостійність і неприєднання в глобальних питаннях сучасності, що базується на міцній економічній стабільності Китаю. Піднебесна пропонує «утриматися від перетікання кризи» на світову економіку та «не зловживати односторонніми санкціями, які обмежують діяльність бізнесу» [13, с. 161]. Пекін радить світовим партнерам змінити ракурс погляду на події в Україні і закликає міжнародну спільноту збільшувати співпрацю в галузі енергетики, фінансів, торгівлі, продовольчої безпеки, а також захисту критично важливих об'єктів інфраструктури, враховуючи те, що «суверенітет і територіальна цілісність усіх країн мають поважатися», а цілі й принципи Статуту ООН повинні виконуватися. Отже, світовому співтовариству нав'язується думка, що Пекін не є частиною війни, а натомість підштовхує сторони до перемовин та використовує для цього «човникову дипломатію», яка стверджує, що «Усі сторони мають визначити пріоритетом мир і людей та повинні по-справжньому бути прихильними до просування мирних переговорів» [13, с. 159]. Впродовж 2022–2024 рр. КНР озвучувала абстрактні побажання щодо миру, які перекладають відповідальність за війну на США, ЄС та НАТО. Станом на 7 березня 2022 р. уряд Китаю евакуював більшість громадян КНР з України. Китайська громадськість виступила проти вторгнення РФ в Україну, вказавши, що «великі катастрофи в історії часто починаються з локальних конфліктів», але це звернення було видалено з Інтернету. Проте на дипломатичному рівні з початку агресії РФ Україна «з нетерпінням очікує, що Китай зіграє посередницьку роль у досягненні припинення вогню» [18, с. 9]. Від лютого 2023 року «позицію щодо врегулювання української кризи», яку треба вирішити за допомогою безумовного припинення вогню та де-факто згоди на російську окупацію українських територій,

Пекін жодного разу не змінював. Отже, ситуація з допомогою КНР Україні у війні з РФ безперспективна і припущення Трампа, що Китай може допомогти у припиненні вогню й початку переговорів між Україною та Росією – можуть залишитись мрією, хоч «Китай і США могли б працювати разом для вирішення всіх світових проблем» [18, с. 7]. Основою політичних процесів сучасного Китаю є соціально-економічний розвиток КНР, зорієнтований на посилення участі Піднебесної у процесах глобалізації та глобальному управлінні. З приходом до влади Сі Цзіньпіна в КНР відбулися зміни в зовнішньополітичному курсі, заснованому на безпрецедентній глобальній ініціативі «Один пояс, один шлях», яка передбачала посилення взаємодії між країнами, що розвиваються з різних континентів (Азії, Європи та Африки, пізніше Америки) та поєднання їх єдиною розгалуженою транспортною, логістичною та комунікаційною мережами [9, с. 207]. Китай, як найбільша в світі країна, що розвивається – друга за економічними показниками після США, планував стати лідером в реалізації глобальної ініціативи «Один пояс, один шлях». Ще один китайський міжнародний проєкт – концепція спільноти єдиної долі, за якою людство має, об'єднуючи зусилля, будувати щасливе життя та спільно протистояти викликам та загрозам. В обґрунтуванні проєкту – проблеми, які сьогодні існують в світі. Вони зумовлені недостатнім рівнем взаємодії та співпраці країн, що розвиваються. Створення альтернативної мережі взаємодії в рамках проєкту «Один пояс, один шлях» може вирішити ці проблеми. З метою фінансового забезпечення проєкту за ініціативи Китаю було створено Азійський банк інфраструктурних інвестицій, Новий банк розвитку БРІКС та Фонд Шовкового шляху. 140 країн (в тому числі і Україна) та 32 міжнародні організації підписали 206 документів про співробітництво. ООН визнала «Один пояс, один шлях» проєктом глобального масштабу. Важливу роль в цьому проєкті відводилось питанню підтримки безпечного середовища, що в умовах агресії РФ особливо цікавить Україну. Це покладало на КНР відповідальність за посилення ролі у світових політичних та соціально-економічних процесах. Великий економічний прорив Піднебесної в кінці XX – на XXI ст. завдяки високорозвиненим технологіям вивів КНР на пряму конкурентну боротьбу з світовим економічним гігантом США. Переваги та недоліки у цьому протистоянні лежать в основі всіх світових політичних та соціально-економічних процесів сучасності, включаючи агресію РФ в Україну. Війна РФ проти України завдала значної шкоди реалізації глобального проєкту «Один пояс, один шлях» [14, с. 28]. Локальний конфлікт на території України 2014–2025 рр. обмежив рамки китайської ініціативи. ЄС зупинило дію всеохоплюючої інвестиційної угоди з КНР. Зменшився товарообіг всіх

учасників програми «Один пояс, один шлях». Китай почав нести фінансові втрати, що спонукало певні виступи КНР проти війни в Україні. В основу цих виступів лягли питання кардинального вирішення відносин в політичній та соціально-економічній сфері між Україною та Китаєм, що базуються на принципах: 1) посилення діалогу з питань співробітництва через торговельну політику шляхом зменшення тарифного і нетарифного захисту китайського та українського ринку; 2) оптимізація співпраці в торгівельно-економічній та інвестиційній сферах – Україні потрібно продовжити співробітництва з Китаєм в рамках проєкту «Один пояс – один шлях» для отримання важелів впливу на розбудову глобальної та європейської економічної інфраструктури; 3) необхідна довгострокова стратегія розвитку торговельно-економічної та політичної співпраці між Україною та Китаєм з виокремленням й обґрунтуванням секторальних пріоритетів [19, с. 114]. Реалізація зазначених принципів (в перспективі – як очікування) буде сприяти лібералізації торговельного режиму, посиленню торгово-економічних та політичних відносин, що в кінцевому результаті дасть можливість створення зони вільної торгівлі, посилення прагматичності у торгово-економічних та політичних відносинах і встановлення симетричної економічної взаємозалежності між Україною та Китаєм. В такому варіанті необхідне перезавантаження китайсько-українських відносин з наданням цим відносинам активного політичного характеру, розширення торговельно-економічного співробітництва країн з метою захисту і просування національних інтересів [19, с. 116]. Таким чином, принципи відносин в політичній та соціально-економічній сфері між Україною та Китаєм підкріплюються міцністю геоекономіки Піднебесної і трансформують українську та світову політику, оскільки китайська економічна міць конвертується в міжнародний (в тому числі український) політичний вплив [6, с. 52–53]. Світове співтовариство, в тому числі і НР, поставлені в складну ситуацію через військову агресію РФ проти України, яка вийшла за рамки двосторонніх відносин. Наслідки цієї агресії негативно вплинули на всі сфери життя світового співтовариства, в тому числі і Китаю. Один із напрямків цих негараздів – міжнародна продовольча безпека, в якій Україна є одним з найбільших постачальників зерна (пшениці, кукурудзи, ячменю) у світі (10% світового експорту), а експорт зернових становить 50% валютних надходжень до бюджету України, що дає можливість посилювати обороноздатність країни [18, с. 6]. В умовах агресії РФ в Україну, щоб зберегти проєкт «Один пояс, один шлях», КНР почав шукати нові можливості для реалізації глобальної ідеї. Терміново були створені альтернативні маршрути та коридори: Пакистан – Іран – Туреччина – Європа та інші. Це відкривало можливості для України (в силу зручного географіч-

ного розташування), яка могла стати транзитним вантажним коридором з Близького Сходу до країн Східної, Центральної та Північної Європи [18, с. 11]. Активізація співробітництва між Україною та КНР стала чинником утримання Китаю від співпраці з РФ у військово-технічній сфері. Потенціал такого співробітництва є достатньо потужним і охоплює різні сфери та напрями взаємодії між двома країнами, зокрема: енергетику, транспорт, сільське господарство, промисловість та ін. Важливою є і співпраця у військово-технічній сфері. Так як це було вигідно і Китаю, і Україні, і ЄС, на міжнародній арені почали з'являтися заклики до Китаю щодо припинення до ініціативи світового співтовариства припинити війну в Україні. Перед днем цих подій були виступи ведучих європейських дипломатів щодо українсько-китайських відносин в умовах агресії РФ. Президент Європейської Ради Шарль Мішель в своїх виступах розраховував на підтримку Китаю в досягненні тривалого припинення вогню, припинення невиправданої війни та вирішення драматичної гуманітарної кризи, яку вона спричинила. Президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн не одноразово відзначала, що «продовження війни та розлади, які вона створює у світовій економіці, не відповідають нічим інтересам, і точно не китайським». В такій ситуації активне співробітництво між Україною та Китаєм мало сприяти переходу Піднебесної на більш чіткі позиції щодо ефективного використання свого впливу у справі припинення російської агресії та відновлення територіальної цілісності Української держави. Подальші дії КНР в цьому напрямку свідчать про глибокі фундаментальні політичні та соціально-економічні протистояння Піднебесної та США, які не дають Китаю до кінця реалізувати свою миротворчу функцію. З перших днів агресії РФ в Україну Китай виразив співчуття, що ситуація в Україні дійшла до стану війни. На дипломатичному рівні позиція Китаю з березня 2022 року щодо українського питання послідовна та чітка – він стоїть на боці миру та робить свої висновки незалежно, враховуючи особливості кожного питання. Пекін бачить причину української кризи у регіональній безпековій напруженості в Європі, яка накопичувалася роками. КНР пропонує фундаментальне рішення – задовольнити легітимні безпекові занепокоєння всіх причетних сторін. В цих заявах простежується двобокість трактувань ситуації в Україні і неспроможність чітко прийняти позицію однієї із конфліктуючих сторін, так як це може принести непередбачувані фінансові втрати КНР [14, с. 25]. Пропонований Китаєм варіант вирішення «кризи» – «мирні переговори» у пекінському формулюванні без врахування інтересів України та світового співтовариства, яке, в свою чергу, має створювати «сприятливі умови» для переговорів між Росією та Україною, замість того, щоб розпалювати конфлікт, надаючи фінан-

сову та воєнну допомогу Україні. Позитивними діями китайського керівництва в цьому напрямку стало стримане відношення до запитів кремлівських лідерів щодо надання військово-технічної підтримки з зазначенням того, що воно не підтримує загарбницької політики щодо України. Відмова керівництва Китаю постачати до РФ комплектуючі для військової техніки та надавати інші форми військово-технічної підтримки поставило останню в складні умови. Враховуючи, що практично вся російська військова техніка включає комплектуючі компоненти іноземного виробництва, зупинення зовнішніх каналів їх постачання фактично унеможливило виробництво сучасної військової техніки та озброєння самостійно [18, с. 12]. В таких умовах КНР розділив занепокоєння Заходу щодо загроз та викликів, які спричинила військова агресія РФ проти України як для європейської, так і світової безпеки загалом. Підтримуючи санкції світового співтовариства проти РФ, Китай припинив та тимчасово заморозив деякі види діяльності на території РФ. КНР відправила гуманітарну допомогу Україні через Червоний Хрест на суму 790 тис. дол. США. Перший гуманітарний вантаж був відправлений до України 9 березня 2022 року [11, с. 39]. Додаткова сума гуманітарної допомоги у розмірі 1,57 млн дол. США була виділена урядом країни 21 березня 2022 року. Пекін заявив про наміри надати кредитні та інвестиційні ресурси у розмірі 21 млрд дол. США на реалізацію проєктів у сфері енергетики, інфраструктури, сільського господарства та іпотечного кредитування. Ця пропозиція не була підтримана урядом України і фінансові ресурси не були використані [18, с. 4]. Китай неодноразово повідомляв, що можливість залучення запропонованих коштів залишається актуальною і він готовий розглянути проєкти щодо їх використання з боку України. Так як прямі втрати України через війну сьогодні становлять більше 100 млрд дол. США, питання залучення китайських кредитних коштів, зокрема на відбудову зруйнованої інфраструктури, набуває надзвичайної актуальності. В таких умовах керівництво України значно активізувало взаємовідносини з КНР. Активна діяльність послів та дипломатичних представництв України у США, Великобританії, Китаї та інших країнах сприяла формуванню об'єктивного уявлення у міжнародній спільноті про події в Україні, отриманню всеохоплюючої підтримки та надання фінансової, економічної та гуманітарної допомоги з боку міжнародних партнерів.

Висновки. Україна намагається виявляти активність як суб'єкт міжнародних відносин в умовах глобального розвитку, вона не стоїть осторонь і не чекає на остаточне оформлення світових геоекономічних і геополітичних конфігурацій, тим паче з огляду на реальні загрози й виклики, які постали перед Україною. Великі надії в цих питаннях Укра-

іна покладає на КНР, як світового лідера в політичних та соціально-економічних процесах сучасності. І хоч Китай має багатовіковий досвід не втручання в справи інших країн, Україна сподівається на всіляку підтримку від КНР в питаннях припинення війни та подолання її наслідків. Українські дипломати сподіваються, що принципи, запропоновані КНР відносно війни в Україні, при безпосередній участі Китаю в їх реалізації, принесуть кінцевий результат – стримування впливу війни на світову економіку шляхом її справедливого завершення. Це положення сьогодні є основним в українсько-китайських відносинах. Так як статтю охоплено вузький ракурс українсько-китайських відносини в умовах агресії рф 2022–2025 рр., планується продовжити роботу в цьому напрямку.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бакланова Н. М., Букач В. М. Культурно-освітня стратегія КНР у зовнішній політиці. *Політичне життя*. 2022. № 3. С. 113–119. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.3.14>
2. Бжезінський 36. Велика шахівниця; пер. Олена Фешовець. Харків : Фабула, 2018. 288 с.
3. Бензарь А. Пестова О. Міграційні процеси в Україні у воєнний період (2022 – початок 2023 рр.). *Актуальні питання у сучасній науці*. 2024. № 1(19). С. 30–44.
4. Бульбенюк С. С. Геополітичні й гео економічні амбіції та «м'яка сила» Китаю: зауваги до дискурсу про особливості просування й утвердження. *Китаєзнавчі дослідження*. 2022. № 2. С. 39–53. DOI: <https://doi.org/10.51198/chinesest2022.02.039>
5. Дорош Л., Яблонська М. «М'яка» сила Китаю: оцінка ефективності та реакція на сучасні виклики. Гуманітарні візії. 2021. Т. 7. № 2. С. 22–27. DOI: <https://doi.org/10.23939/shv2021.02.022>
6. Кіктенко В. О. Роль теорії «м'якої сили» у створенні нового образу Китаю. *Китаєзнавчі дослідження*. 2015. № 1–2. С. 39–50.
7. Климчук І. І., Орлов С. Ю. «Гостра сила» Китаю в контексті України. *Молодий вчений*. 2021. № 10 (98). С. 188–191. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-10-98-40>
8. Ковальська Л., Гук Р. Міграційні процеси в Україні під час агресії Російської Федерації. *Warsaw : World science*, 2018. № 1 (29). С. 78–82.
9. Краснопольська Т. М. Публічна дипломатія як складова «м'якої сили» Китаю. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) у 2 т. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 206–209.
10. Кулицький С. Глобальна експансія Китаю та проблеми розвитку української економіки. *Україна: події, факти, коментарі*. 2021. № 2. С. 37–50. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=5118:e-volyutsiya-ekonomiki-ukr-v-globalnomu-vimiri&catid=8&Itemid=350
11. Лібанова Е. М., Позняк О. В., Цимбал О. І. Масштаби та наслідки вимушеної міграції населення України внаслідок збройної агресії Російської Федерації. *Демографія та соціальна економіка*. 2022. № 2. С. 37–57. URL: <http://jnas.nbuuv.gov.ua/article/UJRN-0001339377>
12. Малиновська О. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії: монографія. Київ: НІСД, 2018. 472 с.
13. Мателешко Ю.П. «М'яка сила» Китаю: напрями та особливості українського наукового дискурсу *Регіональні студії*. 2023. № 34. С. 157–162. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.27>
14. Сенченко О. Особливості національних моделей «м'якої сили» КНР і США. *Вісник Книжкової палати*. 2022. № 8. С. 24–30.
15. Сімахова А., Церковний І. Міграційні процеси в Україні в роки війни: соціальний аспект. *Економіка, управління та адміністрування*. 2022. № 4. (102). С. 61–64. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102))
16. Трофименко М.В. Інститут Конфуція як механізм реалізації публічної дипломатії Китайської Народної Республіки. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2016. Вип. 15. С. 335–345.
17. Цватий В. Г. Публічна дипломатія та основні напрями політики «м'якої сили» Китаю в умовах поліцентричного світоустрою ХХІ століття: інституціональний і діаспоральний аспекти. *Китайська цивілізація: традиції та сучасність: матеріали XIV міжнародної наукової конференції*, 5 листопада 2020 р. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2020. С. 257–261.
18. Якименко Ю., Юрчишин В. Наміри до зближення чи готовність до роз'єднання. Київ: *Центр Разумкова*, 2024. С. 1–13. URL: <https://razumkov.org.ua/statti>
19. Яценко О. Інноваційно-інвестиційне співробітництво України та Китаю. *Міжнародна економічна політика*. 2021. № 2 (35). С. 99–117.
20. Kozlovska L., Voropay S., Moroz V. Migrants in international relations: the practice of social development in Ukraine and the receiving countries of the EU in the light of the course and consequences of Russian aggression. Колективна монографія *«Міжнародне співтовариство та Україна в процесах економічного та цивілізаційного поступу: актуальні економіко-технологічні, ресурсні, інституціональні, безпекові та соціогуманітарні проблеми»*, м. Рига, Латвія, 2024. С. 244–261.
21. Xi Jinping. Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. 2018. URL: <https://www.mfa.gov.cn/ce/ceil/eng/zt/19thCPCNationalCongress/W020171120127269060039.pdf>.

REFERENCES:

1. Baklanova N. M., Bukach V. M. (2022). Kulturno-osvitnia stratehiia KNR u zovnishnii politytsi. *Politychne zhyttia*. № 3. S. 113–119. DOI: <https://doi.org/10.31558/2519-2949.2022.3.14>

2. Bzhezinskyi Zb. (2018) Velyka shakhivnytsia; per. Olena Feshovets. Kharkiv : Fabula. 288 s.
3. Benzar A. Piestova O. (2024) Mhratsiini protsesy v Ukraini u voiennyi period (2022-pochatok 2023rr). *Aktualni pytannia u suchasni nautsi*. № 1 (19). S. 30–44
4. Bulbeniuk S. S. (2022). Heopolitychni y heoekonomichni ambitsii ta "miaka syla" Kytau: zauvahy do dyskursu pro osoblyvosti prosuvannia y utverdzhennia. *Kytaiezhnavchi doslidzhennia*. № 2. S. 39–53. DOI: <https://doi.org/10.51198/chinesest2022.02.039>
5. Dorosh L., Yablonska M. (2021) "Miaka" syla Kytau: otsinka efektyvnosti ta reaktsiia na suchasni vyklyky. *Humanitarni vizii*. T. 7. № 2. S. 22–27. DOI: <https://doi.org/10.23939/shv2021.02.022>
6. Kiktenko V. O. (2015) Rol teorii "miakoi syly" u stvorenni novoho obrazu Kytau. *Kytaiezhnavchi doslidzhennia*. № 1–2. S. 39–50.
7. Klymchuk I. I., Orlov S. Yu. (2021) "Hostra syla" Kytau v konteksti Ukrainy. *Molodyi vchenyi*. № 10 (98). S. 188–191. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-10-98-40>
8. Kovalska L., Huk R. (2018) Mhratsiini protsesy v Ukraini pid chas ahresii Rosiiskoi Federatsii. Warsaw : *World science*. № 1(29). S. 78–82.
9. Krasnopolska T. M. (2022) Publichna dyplomatiia yak skladova «miakoi syly» Kytau. Yevropeyskyi vybir Ukrainy, rozvytok nauky ta natsionalna bezpeka v realiakh masshtabnoi viiskovoi ahresii ta hlobalnykh vyklykiv KhKhI stolittia»: *materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (m. Odesa, 17 chervnia 2022 r.) u 2 t. Odesa: Vydavnychiy dim «Helvetyka». T. 1. S. 206–209.
10. Kulytskyi S. (2021) Hlobalna ekspansiia Kytau ta problemy rozvytku ukraïnskoï ekonomiky. *Ukraina: podii, fakty, komentari*. № 2. S. 37–50. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=5118:e_volyutsiia-ekonomiki-knr-v-globalnomu-vimiri&catid=8&Itemid=350
11. Libanova E. M., Pozniak O. V., Tsymbal O. I. (2022.) Masshtaby ta naslidky vymushenoi mhratsii naselennia Ukrainy vnaslidok zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika*. № 2. S. 37–57. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001339377>
12. Malynovska O. (2018) Mhratsiina polityka: hlobalnyi kontekst ta ukraïnski realii: *monohrafiia*. Kyiv: NISD. 472 s.
13. Mateleshko Yu. P. (2023) "Miaka syla" Kytau: napriamy ta osoblyvosti ukraïnskoho naukovoho dyskursu. *Rehionalni studii*. № 34. S. 157–162. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2023.34.27>
14. Senchenko O. (2022) Osoblyvosti natsionalnykh modelei "miakoi syly" KNR i SShA. *Visnyk Knyzhkovoi palaty*. № 8. S. 24–30.
15. Simakhova A., Tserkovnyi I. (2022) Mhratsiini protsesy v Ukraini v roky viiny: sotsialnyi aspekt. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*. № 4 (102). S. 61–64. URL: [https://doi.org/10.26642/ema-2022-4\(102\)](https://doi.org/10.26642/ema-2022-4(102))
16. Trofymenko M.V. (2016) Instytut Konfutsiia yak mekhanizm realizatsii publichnoi dyplomatii Kytais-koi Narodnoi Respubliki. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu. Serii: Istorii. Politolohiia*. Vyp. 15. S. 335–345.
17. Tsivaty V. H. (2020). Publichna dyplomatiia ta osnovni napriamy polityky «miakoi syly» Kytau v umovakh politsetrychnoho svitoustroiu XXI stolittia: instytutsionalnyi i diasporalni aspekty. *Kytaiska tsyvilizatsiia: tradytsii ta suchasnist: materialy XIV mizhnarodnoi naukovoï konferentsii*, 5 lystopada 2020. Kyiv: Vydavnychiy dim «Helvetyka». S. 257–261
18. Yakymenko Yu., Yurchyshyn V. (2024). Namiry do zblyzhennia chy hotovnist do roziednannia. Kyiv : Tsentrazumkova. S. 1–13. URL: <https://razumkov.org.ua/statti>
19. Yatsenko O. (2021). Innovatsiino-investytsiine spivrobitnytstvo Ukrainy ta Kytau. *Mizhnarodna ekonomichna polityka*. № 2 (35). S. 99–117
20. Kozlovska L., Voropay S., Moroz V. (2024). Migrants in international relations: the practice of social development in Ukraine and the reserving countries of the EU in the light of the course and consequences of Russian aggression: колективна монографія «*The international community and Ukraine in the processes of economic and civilisational progress: current economic, technological resource, institutional, security and socio-humanitarian issues*». Riga, Latvia. C. 244–261
21. Xi, Jinping. (2018) Secure a Decisive Victory in Building a Moderately Prosperous Society in All Respects and Strive for the Great Success of Socialism with Chinese Characteristics for a New Era. URL: <https://www.mfa.gov.cn/ce/ceil/eng/zt/19thCPCNationalCongress/W020171120127269060039.pdf>.

Ukrainian-Chinese relations: the shade of Ukrainian migration and war 2022–2025 in the context of russian aggression and global development

Kozlovskaya Lyudmila Volodymyrivna

Candidate of Political Science,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Political Science and Law
South Ukrainian National Pedagogical
University named after K. D. Ushynsky
Staroportofrankivska str., 26,
Odesa, Ukraine
ORCID: 0000-0003-2635-7916

The article examines Ukrainian-Chinese relations, their impact on China's political and socio-economic processes in the context of Russian aggression in Ukraine in 2022–2025 and highlights the shade of Ukrainian migration in these events. China is defined as a hegemon that seeks to take a leading position in the globalisation of political and socio-economic processes, in which it tries to adhere to the principle of non-interference in the internal affairs of partner countries and respect for the sovereignty and territorial integrity of all countries. The article focuses on the specifics and peculiarities of political and socio-economic processes related to the circumstances caused by the forced stay in China of migrant refugees from the war of 2022–2025 from Ukraine in the context of Russian aggression. The article covers Ukrainian-Chinese relations in recent years in view of the Russian aggression in Ukraine, the inflow of refugee migrants from the war in Ukraine to China and the intensity of political and socio-economic processes. In these processes, China is characterised as a continental giant that pursues a flexible policy, successfully combining hard and soft power. The «Chinese dream» with the «One Belt, One Road» project and China's current foreign policy under Xi Jinping, its reaction to the Russian-Ukrainian war are revealed to the public, revealing certain contradictions in relations between China and Ukraine and between China and the international community, which supports Ukraine in its fight against Russian aggression. China suggests «refraining from spilling over the crisis» into the global economy and «not abusing unilateral sanctions that restrict business activities» and calls for increased cooperation in all sectors of the economy, as well as the protection of critical infrastructure in Ukraine, given that «the sovereignty and territorial integrity of all countries must be respected». It is noted that Beijing has announced its intention to provide credit and investment resources for the implementation of projects in the energy, infrastructure, agriculture, and mortgage lending sectors. The proposal was not supported by the Ukrainian government under US pressure and the financial resources were not used – the possibility of attracting the proposed funds remains relevant and China is ready to consider projects for their use by Ukraine to end the war and post-war restoration of the destroyed territories of Ukraine.

Key words: Ukrainian-Chinese relations, the «One Belt, One Road» initiative, migration, war refugees, Russian aggression in Ukraine, global development, sovereignty, territorial integrity, power, state, political process.